

М. АЛСІДІ. ВАЖЛИВО ЗА СТОЛОМ ПЕРЕГОВОРІВ "БАЧИТИ І ЧУТИ ГОЛОСИ ЖІНОК, ЯКІ СТАНОВЛЯТЬ ПОЛОВИНУ НАСЕЛЕННЯ РОСІЇ ТА УКРАЇНИ"

M. ALCIDI. IMPORTANT AT THE TABLE OF CONVERSATIONS "TO SEE AND HEAR THE VOICES OF WOMEN, WHICH MAKE HALF OF THE POPULATION OF RUSSIA AND UKRAINE"

Своїми думками і спостереженнями з нами поділилася правник Марія Алсіді, дослідниця однієї з найповажніших установ Європи та впливовий експерт миру в Європі.

brief biographical information:

Maria Alcidi is a qualified attorney and a Research Fellow at the Max Planck Foundation for International Peace and the Rule of Law. She holds a Master Degree in Human Rights and Democratization from the Global Campus of Human Rights. Since 2019 she was involved in the training of Afghan Women Judges and after the Taliban's takeover of Kabul in August 2021, in their exfiltration to safety. She has worked for more than 10 years with the Organization for Security and Cooperation in Europe, on rule of law, human rights, and the rights of ethnic minorities. During the year of the OSCE Italian Chairpersonship in office, in 2018, she led the negotiation that brought to the adoption of the OSCE Decision on Preventing and Combating Violence Against Women at the Milan Ministerial Council. She has extensive field experience in post-conflict areas such as Afghanistan, Bosnia and Herzegovina, and Kosovo. Her main areas of interests are gender studies, restorative and transitional justice and the interplay between legal disciplines and humanities.

від редакції:

Max Planck Foundation for International Peace and the Rule of Law – найуспішніша дослідницька організація Німеччини. З 29 лауреатами Нобелівської премії серед науковців вона дорівнює найкращим і найпрестижнішим науковим установам світу. Завдяки своїм 86 інститутам і установам Макса Планка він є міжнародним флагманом німецької науки: крім установ за межами Німеччини Фонд керує ще 20 центрами Макса Планка з дослідницькими установами, такими як Принстонський університет у США, Паризький університет Science Po в Франції, Університетський коледж Лондона у Великобританії та Токійський університет у Японії. Рівною мірою фінансується федеральним урядом й урядами штатів, Університетським коледжем Лондона у Великій Британії та Токійським університетом в Японії. Фонд Макса Планка за міжнародний мир і верховенство права надає допомогу у відбудові або реструктуризації внутрішньої організації державам, які зазнали радикальних змін стосовно свого конституційного права. Бенефіціари та зацікавлені сторони експертного досвіду Фонду включають держави, які намагаються відновити громадський порядок після громадянських воєн.

How has Europe changed with the war in Ukraine?

M.A. A day later the war started, this is what I posted on my Facebook page: "This is the European 11 September. The world will never be the same place again and the European Security's architecture has changed forever. I am getting mentally ready for the worst." When the twin towers went down it didn't take me long to realize the psychological impact the event had on Americans and its devastating consequences on the foreign policy of the US and many other states for the subsequent 2 decades.

Since the February 24, 2022 I feel on my skin a sense of bewilderment from finding myself in completely uncharted territory. First, and despite the US intelligence service warnings, the majority of the Europeans, including diplomats I know in person, did not believe anything like that could happen. Hence, it was a real shock. Second, people still did not imagine the scale of a potential Russian intervention, particularly, very few expected Russia would go beyond the Donbass region. As a result, it appears that European countries have reacted both collectively as well as individually in an unprecedented way. On a collective level, the adoption of massive EU sanctions on Russian individuals and companies, including the exclusion of Russia from the SWIFT banking system, signifies a clear condemnation. Something which for countries as dependent as Italy and Germany from Russian gas comes at a very high prize, as we are witnessing right now with the Russian's request to be paid in rubles. On an individual level, the German suspension of STREAM II, its rearmament, the prospect of

коротка біографічна довідка:

Марія Алсіді є кваліфікованим адвокатом і науковим співробітником у Фонді Макса Планка за міжнародний мир і верховенство права (див про фонд від ред.). Вона має ступінь магістра з прав людини та демократизації у Глобальному кампусі прав людини. З 2019 року вона брала участь у навчанні афганських жінок-суддів і після того як таліби захопили Кабул у серпні 2021 р. – в їх ексфільтрації в безпечне місце. Більше 10 років вона працювала з Організацією з безпеки та співробітництва в Європі, яка займалася верховенством права, правами людини та правами етнічних меншин. Протягом року італійського головування в ОБСЄ (2018 р.) вона вела переговори, які привели до ухвалення Рішення ОБСЄ із запобігання та боротьби з насильством відносно жінок на Раді міністрів у Мілані. Вона має великий досвід роботи у постконфліктних районах, таких як Афганістан, Боснія і Герцеговина та Косово. Основними сферами її інтересів є гендерні дослідження, відновне та перехідне правосуддя та взаємодія між юридичними та гуманітарними дисциплінами.

Як змінилась Європа з приходом війни в Україні?

М.А. День після коли почалася війна, ось що я написала на своїй сторінці у Facebook: «Це європейське 11 вересня. Світ більше ніколи не буде колишнім, а архітектура європейської безпеки змінилася назавжди. Я морально готуюся до гіршого». Коли вежі-близнюки зруйнувалися, мені не знадобилося багато часу, щоб усвідомити психологічний вплив цієї події на американців і її руйнівні наслідки для зовнішньої політики США та багатьох інших держав протягом наступних 2 десятиліть.

З 24 лютого 2022 р. я відчуваю на своїй шкірі відчуття збентеження від того, що опинилася на абсолютно незвіданій території. По-перше, незважаючи на попередження американської розвідки, більшість європейців, включаючи дипломатів, яких я знаю особисто, не вірили, що щось подібне може статися. Тому це був справжній шок. По-друге, люди досі не уявляли масштабів потенційної російської інтервенції, зокрема мало хто очікував, що Росія вийде за межі Донбасу. У результаті виявляється, що європейські країни відреагували як колективно, так і окремо безпрецедентним способом. На колективному рівні прийняття масштабних санкцій ЄС проти російських фізичних осіб і компаній, включаючи виключення росії з банківської системи SWIFT, що означає явний осуд. Те, що для таких країн, як Італія та Німеччина, залежних від російського газу, є дуже високою ціною, як ми зараз бачимо з проханням росіян заплатити в рублях. На індивідуальному рівні призупинення Німеччиною STREAM II, його перезброєння, перспектива вступу Швеції та Фінляндії до НАТО, а також санкції, розпо-

Sweden and Finland to join NATO, and the sanctions ordered by the 'neutral Switzerland' are all measures that would have been far-fetched even in the most imaginative science fiction anticipation of such a war. The security architecture of Europe will never look the same as before. I still remember the sense of freedom that the nineties carried with it, the idea that a new multilateral world was born on the ashes of the cold war, one free from ideological belonging and based on a shared belief in the universality of human rights. What I fear the most is for the world to fall back into a bi-polar scheme with the western countries on the one side and Russia and China on the other and many countries (i.e. India) squeezed in between and oscillating between the two sides. The by-product of such a prospect? The final death of the human rights project, given that the two camps will build a new ideological antagonizing narrative, with democracy and human rights on the one hand and the anti-western sentiment built around the ideas of nationalism and authoritarian mode of governance on the other hand.

What legislation has been passed and what has been introduced for refugees in your country?

M.A. On March 28, 2022 Italy adopted a DPCM (Decree of the President of the Ministerial Council) aimed at executing at the national level the Decision of the European Council of the EU to introduce temporary protection for citizens of the Ukraine and other people directly affected by the war in the Ukraine (2022/382 of March 4, 2022). The Temporary Protection scheme had been introduced by the EU to allow to host and process refugees from the ex-Yugoslavia in ways that would not clog the refugee system of EU countries. In the current crisis, it is established that the beneficiaries will be able to obtain such protection, for one initial year renewable for a second year and upon a subsequent decision of the EU such protection can be further prolonged for a third year.

This is an incredible gesture of solidarity from the EU which is in line with the values and principles upon which the Union was established. It also demonstrates the ability (including financial), readiness and preparedness of the EU to face a 'real refugee crisis' when it occurs. It proves that other alleged crisis were in fact not crisis at all (in terms of sheer number of arrivals in Europe) and that they were just situations weaponized by far-right movement in Europe to gain political backing.

Unfortunately, Italy has aligned itself with the position of other countries such as Poland, Hungary, Czech Republic and Slovakia and has adopted a restrictive approach to the EU abovementioned Decision. The scope of application of the temporary protection in Italy is therefore limited to the following categories: Ukrainian citizens, stateless persons, non-Ukrainians refugees residing in Ukraine, and non-Ukrainians permanent residents unable to return in safe and durable conditions to their country or region of origin.

This means that an entire category is left unprotected, namely, those non-Ukrainians who were studying or working in Ukraine on a short-term basis. This category has been already subject to reported and documented episodes of discrimination both at the border as well as within the EU, and it is a real pity that the EU and Italy alongside other EU countries has fallen short of expanding the solidarity and openness to all those fleeing the war in Ukraine regardless of whether they were residing there on a permanent or temporary basis. Such a distinction, unfortunately, also buy-in a narrative which portrays the EU as sensitive only to the suffering of people who are 'similar to us'. Having witnessed myself the struggle of Afghan women judges to resettle in the EU after the Taliban's takeover in Kabul in August 2021, I am saddened by this double standard.

Your vision of future events and wishes to the Ukrainian state?

M.A. On the Russian side, I wish for a popular outcry from ordinary Russians. We have already witness major demonstrations in Russia which resulted in arrests and detentions. I am hoping that these demonstrations will increase in number and intensity with the bodies of

рядженні «нейтральною Швейцарією», – усе це заходи, які були б надуманими навіть у найвиштовпуватіших науково-фантастичних очікуваннях такої війни. Архітектура безпеки Європи ніколи не буде виглядати так само, як раніше. Я досі пам'ятаю відчуття свободи, яке несли з собою дев'яності роки, ідею про те, що новий багатосторонній світ народився на попілищі холодної війни, вільний від ідеологічної належності та заснований на спільній вірі в універсальність прав людини. Чого я найбільше боюся, якщо світ повернеться до біполярної схеми із західними країнами з одного боку та Росією та Китаєм з іншого, і багатьма країнами (тобто Індією), які знаходяться між ними та коливаються між двома сторонами. Побічний продукт такої перспективи? Остаточна смерть проєкту прав людини, враховуючи, що два табори побудують новий ідеологічний антагоністичний наратив, з демократією та правами людини, з одного боку, і антизахідними настроями, побудованими навколо ідей націоналізму та авторитарного режиму правління – з іншого.

Які законодавчі акти прийнято і що запроваджено для біженців у вашій країні?

M.A. 28 березня 2022 р. Італія прийняла DPCM (Указ Президента Ради Міністрів), спрямований на виконання на національному рівні рішення Європейської Ради ЄС про запровадження тимчасового захисту громадян України та інших осіб, безпосередньо постраждалих від війни в Україні (2022/382 від 4 березня 2022 р.). Схема тимчасового захисту була введена ЄС, щоб дозволити приймати і обробляти біженців з колишньої Югославії так, щоб не забивати систему біженців країн ЄС. У нинішній кризі встановлено, що бенефіціари зможуть отримати такий захист на один початковий рік з можливістю продовження на другий рік, а за наступним рішенням ЄС такий захист може бути продовжений на третій рік.

Це неймовірний жест солідарності з боку ЄС, який відповідає цінностям і принципам, на яких створено Союз. Це також демонструє здатність (зокрема фінансову), готовність і готовність ЄС зіткнутися з «справжньою кризою біженців», коли вона настане. Це доводить, що інші ймовірні кризи насправді були зовсім не кризою (з погляду самої кількості прибулих до Європи) і що вони були лише ситуаціями, створеними ультраправим рухом у Європі, щоб отримати політичну підтримку.

На жаль, Італія приєдналася до позиції інших країн, таких як Польща, Угорщина, Чехія та Словаччина, і прийняла обмежувальний підхід до вищезгаданого рішення ЄС. Так, сфера застосування тимчасового захисту в Італії обмежена такими категоріями:

- громадяни України;
- особи без громадянства;
- неукраїнські біженці, які проживають в Україні;
- і неукраїнці, які постійно проживають, не можуть повернутися в безпечних і тривалих умовах до своєї країни або регіону походження.

Це означає, що захищеною залишається ціла категорія, а саме ті неукраїнці, які навчалися чи працювали в Україні на короткий термін. Ця категорія вже була об'єктом зареєстрованих та задокументованих епізодів дискримінації як на кордоні, так і всередині ЄС, і дуже шкода, що ЄС та Італія разом з іншими країнами ЄС не змогли розширити солідарність та відкритість для всіх тих, хто тікає від війни в Україні, незалежно від того, проживали вони там постійно чи тимчасово. Таке розрізнення, на жаль, також приєднується до наративу, який зображує ЄС як чутливого лише до страждань людей, які «схожі на нас». Будучи свідком боротьби афганських жінок-суддів за переселення в ЄС після захоплення талібами в Кабулі в серпні 2021 р., я засмучена цим подвійним стандартом.

Ваше бачення майбутніх подій та побажання українській державі?

M.A. З російської сторони я бажаю народного резонансу з боку звичайних росіян. Ми вже були свідками великих демонстрацій у Росії, які призвели до арештів та затримання. Я сподіваюся, що ці демонстрації будуть зростати у

Russian soldiers (including conscripts) coming back home in the thousands. Such popular reaction could, in turn, prompt generals and high-ranking Russian officials to pull the plug and to disassociate themselves from the Putin war of aggression and from its increasingly totalitarian form of governance in Russia. If this scenario were to materialize and if it leads to both the end of the war and the change in the Russian leadership, at least the war and suffering of so many Ukrainians would have not been totally in vain.

On the Ukrainian side, I am impressed by the level of resilience so many people are showing, starting from the people on the ground and ending with the political leadership. I hear people surprised by the role municipal mayors are playing in this war. This is also a by-product of democracy, albeit imperfect and dysfunctional. Local self-governance mechanisms and the principle of subsidiarity are parts and parcel of the idea of democracy where communities decide for themselves who they want to represent them and to administer the respublica. What I wish for Ukrainian soldiers and for all those regular men and women of Ukraine defending their country including by wearing and using weapons when needed is to exercise the maximum restraint and to commit to the principles and rules of humanitarian law. The way Ukraine will treat its prisoners of war will be a test of full and unconditional commitment to universal values of human rights and dignity.

On both sides, I wish the 1325 UN Security Council Resolution on Women Peace and Security would be taken more seriously. First, honoring the 1325 means for soldiers to refrain from resorting to gender-based-crimes as a weapon of war and terror. Second, it means that on the negotiation table we SHALL see and hear the voices of women, who make up half of the Russian and Ukraine population. It is unacceptable that they are not represented. Both countries are faring even worse than the Afghans. In Doha, during the failed negotiation that preceded the US and NATO departure from Afghanistan, at least 4 women managed to be there from the Afghan government's 21-member team, none on the Taliban side.

What public institutions or countries in the world now consider the most progressive assistance for Ukrainians?

M.A. As a former OSCE staff member (Organization for Security and Cooperation in Europe) I am confident in the key role the organization, and its holistic approach to security, can play on the diplomatic level as well as on the ground. When the smoke of the guns will dissipate there will be a tremendous need for stabilization including the presence of monitors on the ground. We need to set up a new Ukraine Special Monitoring Mission which will be grounded on a mandate resulting from the post-war peace agreement. In the meantime, organizations such as the ICRC as well as the UN Human Rights Monitoring Mission in Ukraine are doing an incredible job, not only in terms of the provision of assistance, but also in terms of collection of data, including on potential war crimes, crimes against humanity and acts of genocide that might otherwise be lost or tampered with. Finally, I feel there exists an amazing grass-root network of Ukrainian civil society organizations that are setting up assistance and support including to the most vulnerable people. This is again, we shall not forget, a by-product of democracy.

In conclusion... I have a dream... I dream of the year 2023 as the year of reconstruction and freedom on the Ukrainian territory with the financial and otherwise full support of the EU; the year of transition to democracy in Russia and the year for a renewed multilateral agreement (a summit in Kyiv?) on the constituent terms of the European security... On the way there... the ratification of the US of the Rome Statute of the International Criminal Court and the decision of Russia to join would be wonderful good news.

кількості та інтенсивності, коли тіла російських солдатів (включаючи військовозобов'язаних) повертатимуться додому тисячами. Така народна реакція, зі свого боку, могла б спонукати генералів і високопоставлених російських чиновників відірватися від путінської загарбницької війни та від її дедалі більш тоталітарної форми правління у росії. Якби цей сценарій здійснився і якби він привів і до закінчення війни, і до зміни російського керівництва, принаймні війна та страждання такої кількості українців не були б абсолютно марними. З українського боку я вражена рівнем стійкості, який демонструє багато людей, починаючи від людей на місцях і закінчуючи політичним керівництвом. Я чую, як люди здивовані роллю, яку відіграють міські мери у цій війні. Це також побічний продукт демократії, хоча й недосконалий та нефункціональний. Механізми місцевого самоврядування та принцип субсидіарності є невід'ємною частиною ідеї демократії, коли громади самі вирішують, кого вони хочуть представляти та керувати республікою. Те, що я бажаю українським воїнам і всім тим звичайним чоловікам і жінкам України, які захищають свою країну, зокрема носінням та використанням зброї, коли це необхідно, – це проявляти максимальну стриманість і дотримуватися принципів і норм гуманітарного права. Те, як Україна ставитиметься до своїх військовополонених, стане випробуванням повної та беззастережної відданості загальнолюдським цінностям прав і гідності людини. З обох сторін я хотіла би, щоб Резолюція Ради Безпеки ООН № 1325 про жіночий мир і безпеку сприймалася більш серйозно. По-перше, вшанування 1325 означає для солдатів утримуватися від вдавання до гендерних злочинів як до зброї війни та терору. По-друге, це означає, що за столом переговорів ми БУДЕМО бачити і чути голоси жінок, які становлять половину населення росії та України. Неприпустимо, що вони не представлені. Обидві країни досягають успіху навіть гірше, ніж афганці. У м. Доха під час невдалих переговорів, які передували виходу США та НАТО з Афганістану, принаймні 4 жінкам вдалось перебувати з команди афганського уряду, що складалась з 21 члена, – жодної з боку Талібану.

Які державні установи чи країни світу зараз вважають найпрогресивнішою допомогою для українців?

M.A. Як колишній співробітник ОБСЄ (Організація з безпеки і співробітництва в Європі), я впевнена у ключовій ролі, яку організація та її цілісний підхід до безпеки можуть відігравати як на дипломатичному рівні, так і на місцях. Коли дим від зброї розвіється, виникне величезна потреба у стабілізації, включаючи наявність моніторів на землі. Нам потрібно створити нову спеціальну моніторингову місію в Україні, яка базуватиметься на мандаті, що випливає з післявоєнної мирної угоди. Водночас такі організації, як МКЧХ, а також Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні роблять неймовірну роботу не лише з погляду надання допомоги, а й у плані збирання даних, зокрема про потенційну війну, злочини, злочини проти людства та акти геноциду, які в іншому випадку можуть бути втрачені або підроблені. Нарешті, я відчуваю, що існує дивовижна низова мережа українських громадських організацій, які налаштовують допомогу та підтримку, зокрема й найуразливішим людям. Це знову ж таки, ми не будемо забувати, побічний продукт демократії. На закінчення... У мене є мрія... Я мрію про 2023 рік як рік відбудови та свободи на українській території за фінансової та повної підтримки ЄС; рік переходу до демократії в Росії і рік оновленої багатосторонньої угоди (саміт у Києві?) про установчі умови європейської безпеки... На шляху... ратифікація США Римського статуту Міжнародного кримінального суду і рішення Росії приєднатися було б чудовою гарною новиною.